

Hos Martha Evjen på Stormoen.

O. Lykstad

VÅRNATT

Av Ingvald Svinsaas

Du gikk ut i våren for å være hos den ei natt. Du tenkte da du gikk ut i stuggukloppa, at mennesket sover alt for mye, er for mye bevisstlause i et liv det har fått for å glede seg ilag med blomstene på marka, og fuglene under himmelen. Mennesket er kommet på villsti inni naturen, det er opptatt med å telle penger om dagen, og med å drømme om penger når natta kommer. Slik lever mennesket på si' av livet, — til Naturen en dag roper med sin mektige røst: I dag kreves din sjel av deg, hvem skal ha det som du har samlet? ...

Kvelden var sval, med mørk myr mellom snøfonnene. Vatn surkla opp under foten din, kokte liksom opp og søp seg inni myra att i snorkende åndedrag. Myra sov.

Alt sov inni skogen. Gulbrune furustammer var sovende ansikter under svarte kroner. Kvitte bjørklegger blekna i somnen. Gud hadde gått gjennom skogen og sunget voggesangen sin, dyssa det voldsomme vårlivet inn i nattkvila. Der du gikk, kom det for deg at du var en fredsførstyrer, du steg varligere med foten din mellom tørrgreiner og rask.

Nei, ikke alt sov. Somnen må voktes av liv, om den ikke skal være en død. Oppi ei stor maurtuve gikk soldater på vakt, att og

fram, att og fram. Da du bøyde deg ned mot dem, så inn i riket deres, satte de bajonettene mot deg.

Men her var en bekk, ja du skulle vel kjenne den. Den surra blidt i vårnatta og var en venn du hilste med glede i gjensynet. Her gikk du så mang'en gang med rogntrøa, og med trøylomma full av mark. Du kjente napp av storfisk somme ganger, men dem du dro opp, var helst ikke så store. Men da du slengte uti og fikk nytt napp, hoppa hjertet i brystet att, for storfisken slutta du aldri å tro på.

Her gikk du en dag for tretti år sia og gråt for kattungen din som lå under omnen og var overkjørt av åkerrullen. Fisken bet desperat i det vesle yrregnet, men da du kom heim med hånka, ville ikke kattungen ete. Så døde han, og du satte merke på grava og heldt ho istand i mange år framover tida. Så merkelig djupt grov gråten inni deg den gangen, at du ble gående og være beredt på alt etter den.

Foten din steg videre, over bekken og opp mot berget. Målberget med brune striper og renner etter kisvatn. Oppåkommet sto du på egen jord, noen markamål utparselert av en forstandig bonde som, da han solgte veslegarden til deg, syntes det kunne være luggumt med en lapp her oppunder fjellet, der det hverken voks skog eller beitegras.

Men marka var di, du kjente det da du satte foten over utgarden, at du sto på egen jord. Det er forunderlig, det å eie noe, en blir liksom mer seg sjøl med det. Svaberget skråna svart i natta, og kunne ikke fø ei mus, — langt mindre et menneske. Men det var ditt. Og slogdene nedom, der bjørka så forsiktig, og tømmerpinnene sprikte med alt for store greiner, — det var óg ditt.

Men hva var det for en låt i marka . . . Den kom gjennom fløyelsmørket, langt borte fra eller nær: det var ikke greit å si. Ei hukring inni skogen, et sjo iblandt. Det suste så intens i trommehinnene at det kunne være helt innpå øret. Tsjuii! Tsjuii!

Jo, det var orrhanen, og han var nær deg denne gangen. Du lå deg ned med en plutselig feber i blodet. Du satte munnen til og svarte: Tsjuii! Tsjuii!

Sitrende stilt. Hjertet hamra som ei slegge i bringa di. Da var

lyden der att, helt nær: Tsjuii! Tsjuii! . . . Et nesten uhørlig sus i vinger, og en blå fugl med ildrau kam dalte ned tu den tussmørke lufta framom deg, bare noen meter framom deg! Fuglen løfta hodet og strakte hals, kammen var rau som glo. Tsjuii! Det nesten smerta i ørene dine der du lå dørgende still og så på fuglen som du hadde narret. Den ville leke, slåss og parre seg, den lette etter kamp og blod og liv i den fyrige våren. Og du lå der og var bare en menneskehane, og hadde ingen orrhøne attmed deg.

Orrhanen strekte halsen og tjoet att, det var ei undring i låten, en gryende skuffelse. Den virra med hodet, knepte med nebbet og var rådvill.

Da måtte du hoste. Du gjorde det med hendene for, og inni lynget, men det var mer enn nok. Eventyrfuglen letta i et blunk og fløy i baskende vingeslag mellom kvitstammet bjørk, over nattsvarte furukroner og inn i ødet attom berga.

Du, bedrageren, tok på heimvei. I midnatta, med trollsikumring over myr og berg og skog. Noen få vårsangere tok til å renske halsen mot en ny dag som snart ville brenne som et bål i aust. Måltrostens klarinettone renska seg fort, den flaut som en fanfare utover fiolettgrønne lier, der lauvet snart ville gjøre fargen bare grønn.

Over hodet ditt skingla rugda på skrå mot et mål. Eller ho hadde ikke noe mål, det var noe søkende, klagende i pipet hennes, det minte om øde myrer med melankolske tjonner utpå. Der ho skingla iver over tretoppene, bar ho ei sorg inebbet sitt, ei sorg ho slapp ut i ensomme pip inni natta og skogen.

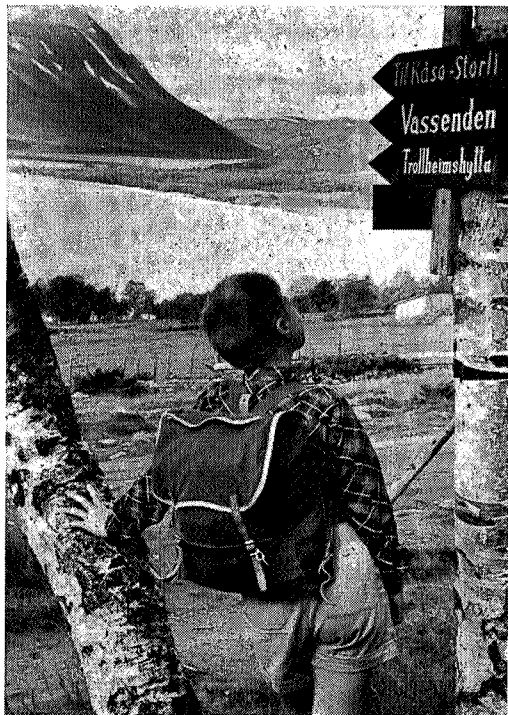
Og skulle ikke rugda sørge . . .

Du hørte med ett et kaldt smell, du hadde hørt det et par ganger før på nattferden din. Menneskene drev og samlet i lader inni våren, tok livet til vesle rugda som ikke riktig hadde fått oppleve våren ennå. Du så i tanken den vesle kroppen skingle mot jorda oppå ei ennå gul ekre, der morderen sto i skjul innmed skogkanten, og spydde eld og død ut i vårnatta. De små glassrene rugdeøynene lukte seg i stupet mot jorda; det lange nebbet vred hodet tilside da det traff marka.

Og tanken din gikk videre: Mennesket er for mye bevisstlaust

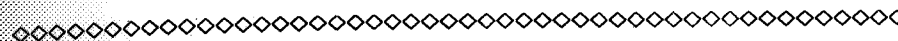
i et liv det har fått for å glede seg mellom blomstene på marka, og fuglene under himmelen. Mennesket er kommet på villstrå inni naturen, det har fått trollsplint i øyet, og gleder seg mer over drapet enn over livet.

Slik står mennesket som en morder i vårnatta, og har skilt ut gleden sin fra Naturen. Og når Naturen en gang sier: I denne natt kreves din sjel av deg, så står mennesket der med gleden sin, og har ikke vært virkelig glad ei eneste vårnatt...

Spekulasjon.

John Moum

BARNDOMS-LANDET

Av Leif Halse

Då ser ein attende,
hev hug til å vende, —
då drøymer ei upp att og hugsar sitt liv
i barndomstid, —
Då vaknar ein tone, då hjalar eit viv
i Jusulid.

(Olav Aukrust.)

Forunderleg med denne årvisse lengten etter fjell og vidder. Med eitt er han der som eit sug for bringa — som ei uro i blodet. I slike stunder er det vanskeleg å få gjort noko skikkeleg arbeid. Fjell-lengten fargar alle tankar og slår gjennom alle stengsler i ditt sinn. Til du legg alt arbeid til side og let draumen om fjellet fange deg heilt inn. Og songen om fjellet — den vakraste songen du vei-om — tonar i hugen din!

Kva er det vi lengtar etter? Det kan visst vera så ymse med det. Kanskje bymannen lengtar til ein stad der naturen gufsar imot han frisk og urørt — som den gjekk ut frå Guds eiga skaparhand — ein stad der han kan få vera i fred.

Ein kjøpmann frå Kristiansund var på veg til Romådalen i vestre Trollheimen — til ferie i kvite påskefjell. Oppe i den bratte Romålia satt han og kvilte under bora og tørka sveitte. Da smilte han lykke-

